

Rysslands krig i Ukraina, bakgrund och konsekvenser

Den 19 oktober höll Gudrun Persson, forskningsledare på FOI, ett seminarium om Rysslands krig i Ukraina, bakgrund och konsekvenser och hon började med att beskriva nuläget.

Rysslands strategiska mål ligger fast; oavsett resultatet på slagfältet. Målen är att få en ny säkerhetspolitisk ordning, trycka tillbaka Nato, utvidga den ryska intressesfären, säkra kärnan i ett totalitärt system och återupprätta Ryssland som en stormakt. Ryssland håller med alla medel (propaganda, politik, ekonomi, militärt, sport, kultur, etc.) på att förbereda befolkningen på ett långvarigt krig. Genom att pratshower diskuterar kärnvapen på ett vidlyftigt sätt sker en tillvänjning av befolkningen på en kärnvapenretorik som inte funnits tidigare.

Kriget är ett resultat av inre utveckling och drivkraften börjar på hemmaplan.

På säkerhetskonferensen i München 2007 höll Putin ett tal, vilket var den första tydliga signalen mot Väst att Ryssland ville ha en annan säkerhetsordning. Väst reagerade inte tillräckligt kraftigt efter annekteringen av Krim 2014.

I Ryssland finns det, enkelt uttryckt två strategiska skolor; den ena betonar imperiearvet där det är viktigt med territorier för att skydda kärnlandet/Moskva och S:t Petersburg, den andra menar att Rysslands storhet ligger i den egna befolkningen, infrastruktur och förhandlingsbordet. Nu är det imperiearvet som helt dominerar. Den ryska ledningens syn är att bara en stormakt kan vara en suverän stat och att de övriga är vasaller inom den egna intressesfären. ”Vi har rest oss från knästående” har Putin uttalat.

Annekteringen av Krim och anfallskriget mot Ukraina som startade den 24 februari 2022 var planerade sedan lång tid tillbaka, mer omedelbart under 2021, med hård kompromisslös retorik, tre vågor med militär uppbyggnad runt Ukraina och Putin publicerade en artikel på sommaren som gick ut på att Ukraina inte hade någon rätt att existera. Kriget i Ukraina drivs som ett krig från förr och ryssarna vill knäcka Ukraina både som ett folk och dess ekonomi.

Putin använder historieskrivning som ett politiskt instrument och han började med det redan under sin andra period som president, 2004–2008. Ett exempel är att skolböcker skrivs om och de väpnade styrkorna ska arbeta med att försvara bilden av Rysslands historia.

Under Sovjettiden såväl som i den Ryska Federationen så är armén till för att skydda systemet och inte befolkningen.

Det finns mycket stora osäkerheter framgent. Ryssland måste göra upp med sitt förflutna.

Den rysk-ortodoxa kyrkan agerar i symbios med den politiska makten. Oligarkerna är mer beroende av Putin nu än före kriget.

Ryssland är berett att leva med styrt kaos länge, frågan är kan vi?